

Naantalien ikäihmisten asumispalvelujen lisääminen

Sosiaali- ja terveyslautakunta 17.06.2021 § 54

1095/05.17.00/2021

Valmistelija

Hoito- ja vanhuspalvelujen johtaja Taina Lahtiola ja perusturvajohtaja Iiro Pöyhönen

Naantalissa on käsitelty Ikäystävällinen Naantali -ohjelman hyväksymistä sosiaali- ja terveyslautakunnassa 12.11.2020, kaupunginhallituksessa 1.3.2021 ja 8.3.2021 sekä kaupunginvaltuustossa 15.3.2021. Ohjelman käsittelyn yhteydessä on tullut esille, että ikäihmisten palveluasumisen ja tehostetun palveluasumisen hoitopaikkoja on saatava lisää jo suunnitelmakauteen sisältyvästä vuodesta 2023 alkaen.

Asiaa on valmisteltu viranhaltijaryhmissä ja mm. kaupungin taloustyöryhmässä 1.2.2021 ja 22.2.2021. Valmisteluissa on tullut selkeästi esille vaihtoehto, että kaupunki ei toteuttaisi hanketta omana toimintanaan, vaan palvelujen tuottaminen ja tarvittavien tilojen rakentaminen kilpailutettaisiin. Keskustelua on herättänyt runsaasti tulevan palvelukeskuksen sijainti.

Sosiaali- ja terveyslautakunnalta on toivottu kannanottoa erityisesti siihen, minkä kokoisena ja minkälaisella konseptilla hanketta lähdetäisiin toteuttamaan.

Kaupunginhallitus päätti 1.3.2021, että uuden ikäihmisten palvelukeskuksen hankinnan valmistelua jatketaan käynnistämällä asiasta markkinavuoropuhelu, ja että palvelukeskuksen hankintatapa tuodaan kaupunginhallituksen päätettäväksi.

Huhti-toukokuussa on käyty markkinavuoropuheluun liittyviä kahdenkeskisiä neuvotteluja lukuisten kiinnostuneiden tahojen kanssa. Lisäksi ARA:n kanssa neuvoteltiin hankkeesta 17.5.2021. Kaikkien käytyjen neuvottelujen ja keskustelujen yhteydessä työryhmä sai runsaasti vaihtoehtoisia ratkaisuehdotuksia kaupungin tarpeita silmällä pitäen.

Käytyjen neuvottelujen ja markkinavuoropuhelujen tuloksena ja valmisteluryhmien kokousten perusteella viranhaltijatyöryhmä on päätenyt esittämään sosiaali- ja terveyslautakunnalle hoito- ja vanhuspalvelujen esimiesten kanssa yhdessä laadittua suunnitelmaa, joka on kuvattu alla. Esityksessä lähdetään siitä, että tehostetun palveluasumisen lisäksi palvelurakennetta kehitetään ja hyödynnetään olemassa olevia ja kaupungin keskustan tuntumassa olevia tiloja Aurinkosäätiöllä.

Tavoitteena on palvelurakenne, jossa Naantalissa on jatkossakin laadukkaat ja tehokkaasti järjestetyt palvelut, eli kotiin vietävät kotihoidon, kotisairaalan ja kotikuntoutuksen palvelut, riittävä määrä senioriasuntoja, Ikäystävällinen Naantali -ohjelman tavoitteiden mukainen määrä ns. tavallisia palveluasuntoja sekä tehostettua palveluasumista.

Ikääntyvä ihminen tarvitsee elämänsä aikana hyvin joustavaa ja toimintakyvyn mukaan muunneltavaa asumista. Naantalissa on jo nyt hyvin monimuotoista ikääntyneiden asumista.

Ikääntyneiden välimuotoisella asumisella tarkoitetaan asumisratkaisuja, jotka asettuvat tehostetun palveluasumisen ja tavallisen asumisen väliin. Kunnat yleensä tarjoavat joko itse tuottamiaan tai ostopalveluina hankkimiaan palveluasumisen ja tehostetun palveluasumisen palveluja. **Palveluasuminen** tarkoittaa siihen soveltuvaa asuntoa sekä hoitoa ja huolenpitoa. Palveluasumisessa asiakkaat tarvitsevat pääsääntöisesti tukea enemmän kuin tavanomaiseen asuntoon voidaan järjestää. **Tehostettu palveluasuminen** on suunnattu asukkaille, jotka tarvitsevat hoivaa, huolenpitoa ja valvontaa ympärivuorokautisesti.

(STM 2021: Asumispalvelut ja asunnon muutostyöt, STM 2020: Laatusuositus hyvän ikääntymisen turvaamiseksi ja palvelujen parantamiseksi 2020–2023.)

Ikääntymisen lisääntyessä on tärkeää, että useat eri rakennuttajat toteuttavat Naantaliin **senioriasumishankkeita** vuokra- ja omistusasumismuotoina.

Senioriasumisessa korostuu palveluiden lähellä asuminen, mahdollisuus yhteisöllisyyteen ja asukas voi ostaa itselleen tarvittavia tukipalveluita (esim. siivous ja lääkkeenjako). Hyvä esimerkki on Naantalissa on ONNI kotosalla-kodit.

Ikäystävällinen Naantali -ohjelman mukaisesti palvelutarpeen kasvusta vuoteen 2025 aiheutuvien 40-50 tehostetun palveluasumisen ja 25-30 palveluasumisen lisäystarpeen tyydyttämiseksi on selvitetty myös vaihtoehtoja Aurinkosäätiön taloihin jo rakennettujen asuntojen hyödyntämistä nykyistä laajemmin palveluasuntoina. Kattavuustavoitteen mukainen määrä palveluasumiselle on 116 paikkaa vuoteen 2025 mennessä.

Aurinkosäätiöllä tarjolla olevan seniori- ja palveluasumisen osalta on käynnissä ollut asukkaiden palvelutarvekartoitusta koskeva selvitystyö. Aurinkosäätiössä olevien palvelutalon asukkaiden palvelutarvekartoituksen yhteydessä on todettu, että Aurinkosäätiön asuntoja olisi mahdollista tietyillä toiminnallisilla muutoksilla saada paremmin palvelemaan Ikäystävällinen Naantali -ohjelman mukaisia palveluasumisen kattavuustavoitteita.

Aurinkosäätiöllä on kaikkiaan 130 asuntoa (A, B ja C-talot yhteensä 95 asuntoa ja D-talo 35 asuntoa).

Näistä 10 on kehitysvammaisten ryhmäkotikäytössä ja 8 on vaikeavammaisten ja avopalveluissa olevien kehitysvammaisten käytössä ja noin 84:ssä asunnossa asuvat ikäihmiset tarvitsevat kotona asumisensa tueksi tuki- ja hoitopalveluja. Loput asunnoista ovat ns. senioriasumiskäytössä, 28 kpl.

Palveluasumisen kattavuustavoitteeseen pääsemiseksi on jo selvitetty senioriasumiskäytössä olevien D-talon asuntojen (35 kpl) muuttamista palveluasumiskäyttöön asukkaiden vaihtumisen myötä. D-talon asukkaille palveluja tarjoaa tällä hetkellä kaupungin kotihoito.

Projektisuunnitelma D-talon senioriasuntojen muuttamiseksi palveluasumisen käyttöön esitellään kokouksessa. Projektisuunnitelmassa avataan mm. tarvittavaa toiminnallista muutosta, tarvittavia resursseja ja muutokseen sisältyviä riskejä.

Muutos on sekä toiminnallisesta että resurssien näkökulmasta haastava ja muutoksen läpivieminen vaatii riittävän ajan.

Mikäli halutaan palvelurakenteen kattavuustavoitteen mukainen määrä palveluasumista, tulisi D-talon senioriasuntojen (35 kpl) lisäksi toiminnallisen muutoksen koskea myös osaa A-, B- ja C-talojen senioriasumisesta.

Muutoksen toteuttamisen siirtymäaika on kuitenkin hyvin haasteellinen, sillä muutos etenee asukkaiden osalta hitaasti ja esim. henkilöstömitoituksen pitäminen lisääntyvään palvelutarpeeseen nähden optimaalisella tasolla on haastavaa.

Jos näihin D-talosta mahdollisesti käynnistettäviin toiminnallisiin muutoksiin päästään, on mahdollista jättää tässä vaiheessa tavallisen palveluasumisen lisärakentaminen myöhempään ajankohtaan ja kaupungin lisähoitopaikkojen tarve kohdistuisi vuoteen 2025 tehostetun palveluasumisen paikkoihin, joille jo tässä nykytilanteessa on kiistaton tarve olemassa. Tästä syytä tehostetun palveluasumisen lisärakentamisen pitäisi käynnistyä mahdollisimman pian.

Esittelijä

Perusturvajohtaja

Päätösehdotus

Sosiaali- ja terveyslautakunta päättää esittää kaupunginhallitukselle, että

- 1) Naantalin kaupunki kilpailuttaa 60 paikkaisen palvelukeskushankkeen, johon tulee vähintään 40 tehostetun palveluasumisen ja enintään 20 ns. välimuotoisen asumisen asuntoa Naantalin alueella
- 2) jatketaan D-taloa koskevan muutoksen suunnittelua asumiskäytöstä palveluasumiseen
- 3) muutosten jälkeen palveluasumistarve arvioidaan uudelleen

Käsittely

Merkittiin, että Matti Naavasalo oli yhteisöjäävi ja poistui paikalta asian käsittelyn ajaksi.

Merkittiin, että hoito- ja vanhustalujen johtaja Taina Lahtiola oli paikalla asiantuntijana tämän asian käsittelyn ajan.

Merkittiin, että Jan Lindström poistui kokouksesta tämän asian käsittelyn aikana.

Merkittiin, että Marika Tuimala, Harri Palomäki ja Heini Jalkanen poistuivat kokouksesta tämän asian käsittelyn jälkeen.

Keskustelun aikana Jaana Malmikare esitti Marika Tuimalan kannattamana, että asia palautetaan uudelleen käsiteltäväksi.

Puheenjohtajan ehdotuksen mukaisesti suoritettussa äänestyksessä perusturvajohtajan ehdotus oli JAA ja Jaana Malmikaren esittämä ehdotus asian palauttamisesta uudelleen käsiteltäväksi EI.

Tämän jälkeen hyväksytyn äänestysesityksen mukaisesti

suoritetussa äänestyksessä JAA esitystä kannattivat Hanna Erjanti, Markku Leivo, Pia Puhakka, Ville-Veikko Saari, Mika Törne ja Elina Salokangas. Ei esitystä kannattivat Jarmo Hyvönen, Jaana Malmikare, Harri Palomäki ja Marika Tuimala. Puheenjohtaja totesi äänestyksen perusteella lautakunnan päättäneen äänin 6-4 hyväksyä perusturvajohtajan ehdotuksen.

Päätös

Perusturvajohtajan ehdotus hyväksyttiin.